

Retouradres: Postbus 93122, 2509 AC Den Haag

De staatssecretaris van Justitie en Veiligheid
Mevrouw mr. A. Broekers-Knol
Postbus 20301
2500 EH DEN HAAG

Geachte mevrouw Broekers,

Pagina 1

Hierbij vragen wij uw aandacht voor het volgende. De lange wachttijden en doorlooptijden bij de IND zijn al geruime tijd onderwerp van aandacht en debat. De signalen en klachten hierover bereiken ook de Nationale ombudsman en Kinderombudsman. Op dit moment wachten circa 9000 asielzoekers op een uitnodiging van de IND voor de start van hun asielaanvraag. De wachttijd is in sommige gevallen zelfs opgelopen tot 2 jaar. U zult begrijpen dat wij grote zorgen hebben over de opgelopen wacht- en behandelingsduur en de gevolgen hiervan voor asielzoekers. In deze brief lichten wij onze zorg en toe en doen u een aantal voorstellen om deze weg te nemen.

Datum

9 maart 2020

Onderwerp

Zorgenbrief

Gevolgen lange wachttijden voor volwassen asielzoekers en kinderen

De lange wachttijden veroorzaken vanzelfsprekend grote onzekerheid en onrust bij zowel volwassen bewoners als kinderen. Veel van hen maken zich bovendien zorgen om familieleden die nog in onveilig gebied verblijven. Voor een succesvolle inburgering maar ook voor een succesvolle terugkeer is het van groot belang dat asielzoekers snel duidelijkheid krijgen over hun aanvraag.

Door de lange wachttijden verblijft men veel te lang op pre pol locaties. Op deze locaties is het voorzieningenniveau aanmerkelijk lager dan in reguliere asielzoekerscentra. Bewoners ontvangen geen leefgeld, maar enkel voorzieningen in natura. Mogelijkheden voor een zinvolle dagbesteding en participatie zijn zeer beperkt en op sommige locaties hebben bewoners nauwelijks privacy. Voor kinderen in het bijzonder is het schadelijk dat de met de asielprocedure samenhangende verhuizingen niet al na enkele dagen of weken, maar pas na maanden of jaren plaatsvinden. Zij moeten dan afscheid nemen van de school, vrienden en omgeving waarmee zij inmiddels vertrouwd zijn geraakt.

Aanpassingen voorzieningen pre pol locaties

Het lagere voorzieningenniveau op de pre pol locaties zou zijn te billijken als het gaat om kort verblijf, maar daar is inmiddels geen sprake meer van. Door het, binnen afzienbare termijn, uitblijven van oplossingen voor de genoemde wachttijden, vragen we u om het voorzieningenniveau zo snel mogelijk op gelijke hoogte te brengen met reguliere opvang zodat onder andere leefgeld wordt uitgekeerd en men gebruik kan maken van voorzieningen zoals zelf kunnen koken, zinvolle dagbesteding en participatiemogelijkheden. Ook is het belangrijk dat er voldoende privacy gecreëerd wordt voor gezinnen en andere bewoners.

Nationale ombudsman

Bezuidenhoutseweg 151
2594 AG Den Haag

Postbus 93122
2509 AC Den Haag

Wachttijden en gegronde klachten

Indien wij een klacht over lange wachttijden of lange behandelingsduur van asielaanvragen ontvangen waarbij de termijnen zijn overschreden, proberen we in eerste instantie een oplossing te vinden. Dit doen we door contact op te nemen met de IND met de vraag om binnen afzienbare tijd te beslissen op de asielaanvraag. Op dit moment heeft een dergelijke interventie van onze kant nauwelijks effect, gezien

T 070 356 35 63

post@nationaleombudsman.nl
www.nationaleombudsman.nl

het vastgelopen systeem. Met de directeur van de IND hebben we daarom afgesproken dat op dit moment alleen zaken waarbij naar onze mening sprake is van bijzondere schrijnende omstandigheden, worden voorgelegd met de vraag om een oplossing. Een werkwijze ingegeven door realiteitszin, maar onwenselijk nu geen consequenties worden verbonden aan alle gegronde klachten.

Wij doen de dringende oproep om tot oplossingen te komen voor de korte termijn en die ertoe bijdragen dat de IND de basis zo snel mogelijk op orde heeft. Onze oproep is mogelijke nieuwe beleidswijzigingen tegen die achtergrond kritisch te beoordelen.

Behandeling kansrijke asielverzoeken

Daarnaast vragen wij uw aandacht voor het beslissen door de IND op kansrijke asielaanvragen. U liet op 18 november 2019 de Tweede Kamer weten niet langer de IND capaciteit grotendeels in te zetten op kansarme asielaanvragen en ook prioriteit te willen gaan geven aan kansrijke zaken. U geeft aan dat de IND deze zaken projectmatig gaat oppakken. Wij ondersteunen deze prioriteit en zijn benieuwd naar de stand van zaken, de duur en beoogde planning van deze projectmatige aanpak.

Het nemen van beslissingen op kansrijke verzoeken is niet alleen van belang voor de betreffende asielzoekers zelf. Dit ontlast ook de overvolle opvang in reguliere asielzoekerscentra nu statushouders uitgeplaatst kunnen worden naar gemeenten en het ook kan zorgen voor een afname van klachten. En door de focus niet langer grotendeels te leggen op de behandeling van kansarme asielverzoeken, kunnen mensen die kansrijk zijn ook daadwerkelijk beginnen met hun leven in Nederland.

Daarnaast mag van de IND verwacht worden dat ze asielzoekers proactief laat weten wat de behandelingsduur van de asielaanvraag zal zijn en welke vervolgstappen gezet gaan worden. Dit geldt ongeacht de fase waarin van de asielprocedure zich bevindt, wachtend op de start van de procedure of wachtend op een beslissing. Deze informatie blijkt nu vaak te ontbreken hetgeen voor onzekerheid en onrust zorgt.

Uw reactie

Graag vernemen wij, binnen vier weken, uw reactie op ons voorstel voor het verhogen van het voorzieningenniveau voor asielzoekers die wachten op de start van hun procedure, het verstrekken van duidelijke informatie aan asielzoekers over de wachttijden als ook over de stand van zaken inzake de inzet op kansrijke asielaanvragen.

Een afschrift van deze brief sturen we naar de Eerste en Tweede Kamer.

Met vriendelijke groet,
de Nationale ombudsman,

Met vriendelijke groet,

Reinier van Zutphen

Margrite Kalverboer
de Kinderombudsvrouw